

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

111-de jaargang no. 2

maart-april 2011

IS VOORKOMEN NIET LANGER BETER DAN GENEZEN ?

De omvang van het alcoholgebruik in ons land heeft veel nadelige gevolgen met zich mee gebracht. Er is veel leed en veel schade, zowel voor personen als voor de samenleving. Beperken wij ons tot de financiële kant daarvan, dan constateren wij dat de maatschappelijke schade circa 2,5 miljard euro bedraagt. Daar staat een schamele 1 miljard euro aan accijnsopbrengsten tegenover. De vervuiler betaalt dus onvoldoende voor de schade die hij aanricht.

Het economisch getij zit ons land momenteel tegen. Allerwegen moet er bezuinigd worden. De nieuwe regering wil dat grondig aanpakken. Merkwaardigerwijs blijft het negatieve saldo van opbrengst minus kosten van alcohol daarbij buiten beeld. In de overheidsplannen voor het alcoholbeleid, wordt een substantiële accijnsverhoging uitgesloten. Het gat wordt dus niet gedicht.

De regering zet in op strenger straffen en op beter handhaven van bestaande wetten en regels. Daarbij gaat zij voorbij aan het feit dat voor beter handhaven meer personeel nodig is. Dat betekent in eerste instantie een flinke toename van de uitgaven in plaats van een bezuiniging. En ook op termijn zullen hogere boetes niet opwegen tegen de meerkosten aan personeelsuitgaven.

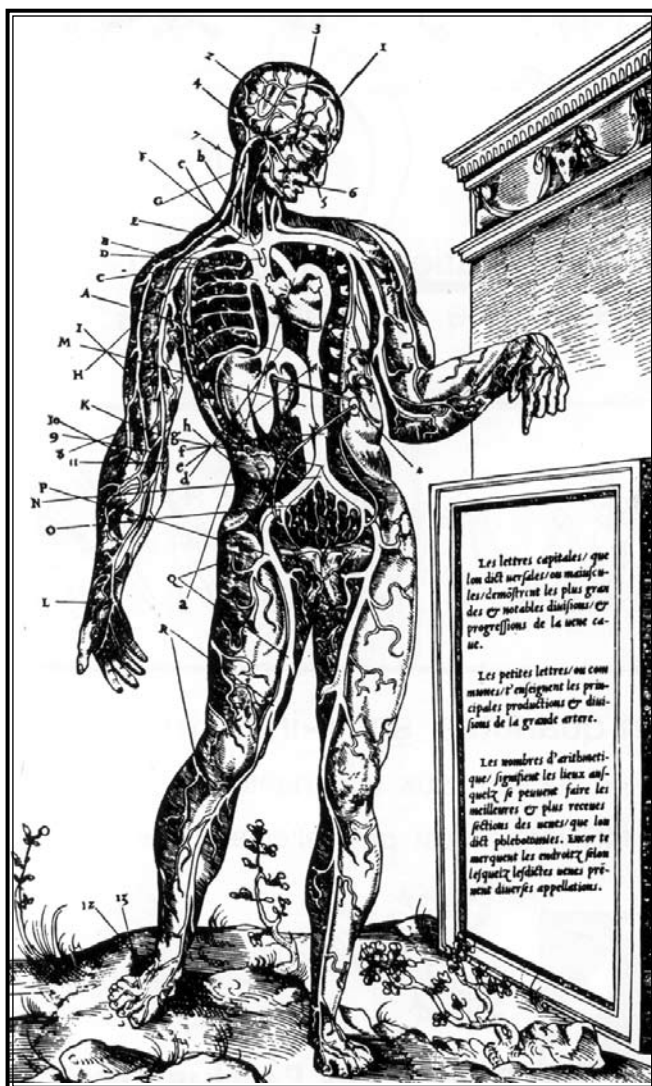
De regering erkent dat het comazuipen door jongeren een groot probleem vormt. Dat probleem kan echter niet worden opgelost door jongeren strafbaar te stellen wanneer zij beneden de leeftijd van 16 jaar, met drank worden aangetroffen op de straat of andere openbaar toegankelijke plaatsen. Verhogen van de boetes voor die overtreding brengt evenmin een oplossing. De meerderheid van de comazuipers is namelijk 16 of 17 jaar oud. Alleen verhogen van de leeftijdsgrens kan daarom het probleem verkleinen.

Straffen zijn bedoeld voor misdadigers, voor mensen die bestaande wetten en regels dusdanig overtreden hebben dat de samenleving dat niet kan accepteren. Het is onwenselijk en onmogelijk om bij wijze van spreken achter elk Nederlands gezin een politieagent te zetten om boetes te innen of straffen uit te delen.

Een oud spreekwoord zegt dat voorkomen beter is dan genezen. Dat geldt ook voor overtredingen van wetten en regels. Zoals hierboven betoogd, zal moeten worden omgezien naar andere middelen dan handhaven en straffen. Strafbaar gedrag moet zoveel mogelijk voorkomen worden.

Tegen het comazuipen door jongeren is alleen een samenhangend pakket maatregelen effectief: verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar, verhoging van de prijs van drank, beperking van de verkrijgbaarheid en versobering van de reclame. De regering heeft zich echter duidelijk tegen deze maatregelen uitgesproken.

Alcoholproblemen zijn niet tot Nederland beperkt. De Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) ziet het probleem en doet aanbevelingen aan de regeringen voor maatregelen om het probleem te verkleinen. Ook de Raad van Europa heeft aanbevelingen gedaan. Tal van landen hebben de afgelopen jaren maatregelen genomen. Zo is het aantal landen van de EG met een leeftijdsgrens van 18 jaar voor alcohol, sinds 2006 gestegen van negen naar zeventien. Nederland heeft de aanbevelingen echter tot nu toe naast zich neergelegd.

BRITSE ONDERZOEKERS HEBBEN
BEREKEND DAT 10% VERHO-
GING VAN DE ALCOHOLPRIJS
DE VOORTIJDIGE STERFTE BIJ
MANNEN 7% VERMINDERT

Dankzij hoge importheffingen INDIA BOUWT EIGEN WIJNINDUSTRIE OP

Hoogopgeleide en tegenwoordig verhoudingsgewijs goedbetaalde Indiërs nemen meer en meer Westerse gewoonten over. Daarbij ook de alcoholische drinkgewoonte. Met name wijn wint snel aan populariteit.

De "lifestyle" van de koopkrachtige Indiërs verwestert in snel tempo. Alles wat naar Europa of de VS ruikt of smaakt, is buitengewoon populair bij hen. Van espresso en latte macchiato tot stoommaaltijden en wijn. Vooral de wijnconsumptie stijgt razendsnel, de laatste jaren met rond de dertig procent per jaar.

De producenten spelen daar gretig op in. Zij verspreiden persberichten waarin verklaard wordt dat wijn goed voor de gezondheid zou zijn. De kranten nemen die gretig en kritiekloos op, want wijn is hip en trendy. Zelfs aperte leugens als zou wijn kanker tegengaan, komen zonder kritisch commentaar in de kranten.

De Indiase wijnproducenten worden flink geholpen door de regering. Die heft namelijk enorm hoge invoerrechten op alle alcoholhoudende dranken. Een overblijfsel uit de periode van armoede, toen bescherming van de bevolking hoog in het vaandel stond. Door die hoge invoerrechten komt van de sterke drank die in India gedronken wordt, minder dan 1 procent uit het buitenland. Van wijn nauwelijks meer. De Nederlandse export van alcoholhoudende drank naar India is vrijwel nihil.

Aan de andere kant geniet India bij zijn export van de zeer lage invoerrechten die de westerse landen heffen op producten uit ontwikkelingslanden. De grootste wijnproducent van India, Sula Wines, exporteert 10 procent van zijn productie naar Europa en Japan. De Europese producenten vinden de ongelijke behandeling discriminerend en hebben geëist dat de invoerrechten dichter bij elkaar gebracht worden.

Bier wordt in India tot nu toe nauwelijks gedronken, zo'n 1,3 liter per hoofd van de bevolking. In Nederland is dat de laatste jaren tussen de 75 en 80 liter. De markt is vrijwel volledig in handen van Indiase producenten. Maar Heineken heeft een aandeel van 48 procent verworven in de grootste van die lokale producenten. Die blijft daardoor een Indiaas bedrijf (eis van de overheid), maar gaat Heineken-bier produceren. Zo worden de invoerrechten omzeild.

De Wereld Gezondheids Organisatie heeft al enkele malen gewaarschuwd tegen de toenemende alcoholconsumptie in ontwikkelingslanden die hun welvaart weten te verhogen. Regering en pers in India besteden echter geen aandacht aan die waarschuwingen.

Drankbestrijding op zijn Russisch

Rusland heeft hoogstwaarschijnlijk het hoogste alcoholgebruik per inwoner van de hele wereld. Hoogstwaarschijnlijk, want door het vele gebruik van zelf gestookte wodka, de zogenaamde samogon, geven de officiële statistieken een te laag getal. In ieder geval heeft het de grootste alcoholproblemen van de wereld: geweldpleging, diefstal, openbare dronkenschap, alcoholziekten en een door het hoge alcoholgebruik teruglopende gemiddelde levensverwachting voor de Russische man.

De autoriteiten zien wel dat er problemen zijn, maar de meerderheid van de bevolking wil ze niet zien. Het hele sociale leven is bij wijze van spreken "gemarkerd in wodka". De drank staat er onaantastbaar op een voetstuk, wie aan de drank komt pleegt "heiligschenis". Alle pogingen van de regering om het probleem in te perken, zijn dan ook tot nu toe gestrand.

Inmiddels is een voorzichtige nieuwe poging gaande. In Moskou geldt sinds 1 september 2010 een verkoopverbod voor **sterke drank** tussen 22.00 uur en 10.00 uur. Daar lijkt de bevolking weinig bezwaar tegen te hebben.

Alleen de bedelaars die pas na tien uur 's avonds voldoende geld bij elkaar gebedeld hebben om een fles wodka te kopen, grijpen daar nu naast. De anderen zorgen er eenvoudig voor om tijdig voldoende drank in huis gehaald te hebben. Dat is ook de reden dat buitenlandse deskundigen geen enkel effect van de maatregel verwachten. Hoogstens zal het er in resulteren dat enkelen van wodka op bier overschakelen.

Wat ons in het persbericht over de maatregel opviel, was de ondergrens die genoemd werd voor sterke drank. In Rusland schijnt alle drank met een alcoholgehalte boven de 15,0 procent als sterke drank te gelden. Als de Nederlandse regering meer accijns wil binnenhalen, moet de grens bij ons verlaagd worden van de huidige 20% naar eveneens 15,0%. Dan vallen vermouth (16%), madeira (ca. 18%), sherry (19%) en port (18%-20%) voortaan onder de sterke dranken.

Resultaat: meer accijnsopbrengst en bovendien gaan die dranken de supermarkt uit.

Drankbestrijding op zijn Zwitsers

Zwitserland kent drie officiële talen: Duits, Frans en Italiaans. Het is ook geen eenheidsstaat, maar een confederatie van kantons (zeg maar provincies), de Confederatio Helvetica (vandaan de CH op het naamplaatje van auto's uit Zwitserland). Bestuurlijk zijn veel zaken gedelegeerd aan de kantons, vooral de uitvoerende taken zoals onder andere de drankbestrijding (preventief en curatief).

De financiering van de drankbestrijding is direct gekoppeld aan de opbrengst van de accijns op sterke drank. Tien procent van die opbrengst wordt verdeeld over de kantons in verhouding tot hun aantal inwoners. De kantons zijn verplicht dat geld te besteden aan alcoholistenzorg (consultatiebureaus, klinieken en dergelijke) en aan voorlichting over alcohol en andere verslavende stoffen. Die voorlichting kan gericht zijn op de gehele bevolking, maar ook op specifieke beroepsgroepen als artsen, predikanten, maatschappelijk werkers en dergelijke.

Deze wijze van financieren heeft het voordeel dat wanneer de consumptie stijgt, en de nadelige gevolgen daarvan gaan toenemen, er automatisch meer geld beschikbaar komt voor de bestrijding van die gevolgen. De wijze van uitvoering in Zwitserland vertoont echter ook één manco: het geld is afkomstig van de accijns op uitsluitend sterke drank. Wanneer de drinkers

massaal sterke drank de rug zouden toekeren en over zouden gaan op bier en wijn, komt de drankbestrijding financieel in de problemen.

De controle op de naleving van de alcoholwetgeving berust bij de Eidgenössische Alkoholverwaltung. Die controleert sinds 2000 mede met behulp van "lokvogels" de handhaving van de leeftijdsgrens. Dat heeft succes gebracht, de verkopers van drank zijn veel vaker naar de leeftijd of naar een identiteitsdocument gaan vragen. In 2000 kon nog ca 80 procent van de minderjarigen ongehinderd alcohol kopen, acht jaar later was dat gedaald tot 28 procent. Een percentage waar Nederland voorlopig alleen nog maar van kan dromen.

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuijweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Rapport Wereldgezondheidsorganisatie over alcohol

MEER DODEN DOOR ALCOHOL DAN DOOR GEWELD OF AIDS

Jaarlijks veroorzaakt alcohol wereldwijd 2,5 miljoen doden, bijna 4 procent van de totale sterfte. Dat zijn er meer dan de sterfte door geweld, tuberculose of AIDS. Aldus een op 11 februari uitgekomen rapport van de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) over de alcohol situatie in de wereld.

Het WHO-rapport spreekt van "schadelijk alcoholgebruik" en definieert dat als alcoholgebruik dat schade veroorzaakt aan de gezondheid en/of op sociaal terrein. Schade die zowel op het individu betrekking kan hebben als op de samenleving als geheel. Van alle drinkers consumeert circa 11 procent een schadelijk te achten hoeveelheid.

Het rapport noemt alcohol één van de vier belangrijkste risicofactoren voor niet-overdraagbare ziekten. Deze ziekten veroorzaken veel sterfte over de hele wereld. Voor een groot deel zijn het "welvaartsziekten", vermijdbare ziekten dus. De vier belangrijkste groepen van die ziekten zijn: kanker, hart- en vaatziekten, chronische longziekten en diabetes. De vier belangrijkste risicofactoren voor die ziekten zijn: alcohol, tabak, slechte eetgewoonten en gebrek aan beweging.

Consumptie en gevolgen

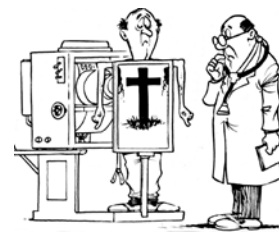
Wereldwijd bedroeg volgens het rapport in 2005 de alcoholconsumptie 6,13 liter per persoon van 15 jaar of ouder. Nederland zat duidelijk boven het gemiddelde met 7,8 liter per inwoner (babies en kinderen meegerekend). Dat komt neer op ongeveer 9,4

liter per inwoner van 15 jaar en ouder, ofwel de helft meer dan het wereldgemiddelde.

De consumptie van alcohol is ongelijk verdeeld over de wereld. Lang waren alcoholproblemen vooral een probleem van de Westerse wereld. De toename van de welvaart in tal van ontwikkelingslanden, veroorzaakt tegenwoordig ook daar ernstige alcoholproblemen. In tal van landen in Afrika en Zuidoost-Azië constateert de WHO de afgelopen tien jaar een zorgwekkende verslechtering.

De ongelijke verdeling over de wereld is niet alleen een kwestie van welvaart, maar ook van godsdienst. De Islam en sommige protestants-christelijke kerken verbieden hun aanhangers het gebruik van alcohol. Ook binnen Boeddhisme en Hindoeïsme zijn er richtingen die streven naar alcoholvrij leven.

Door deze economische en religieuze factoren, drinkt de meerderheid van de wereldbevolking volgens het WHO-rapport geen alcohol! Met dank aan de vrouwen, want daarvan drinkt tweederde geen alcohol. Bij mannen ligt het aandeel niet-drinkers net beneden de 50 procent.

Natuurlijk blijft een ongelijk over de wereld verdeelde alcoholconsumptie van gemiddeld 6,13 liter niet zonder gevolgen voor gezondheid en welzijn van de bevolking. De WHO heeft becijferd dat bijna 4 procent van alle sterfte relatie heeft met alcoholgebruik. Mannen drinken veel meer dan vrouwen. Wereldwijd is 6,2 procent van de sterfgevallen van mannen en 1,1 procent van de sterfgevallen van vrouwen gerelateerd aan alcoholgebruik.

Bij de voortijdige sterfte (beneden 60 jaar) ligt het percentage nog een stuk hoger. Alcohol is doodsoorzaak nummer één bij de voortijdige sterfte. In Rusland bijvoorbeeld veroorzaakt alcohol bij mannen circa 20 procent van de voortijdige sterfte. Op zeer jeugdige leeftijd sterven wereldwijd jaarlijks 320.000 jonge mensen beneden de 30 jaar door alcohol. Dat is 9% van alle sterfte in die leeftijdsgroep.

De vier belangrijkste oorzaken van alcoholsterfte zijn verwondingen (door ongevallen of door geweld), kanker, hart- en vaatziekten en levercirrhose.

Aanpak probleem weinig effectief

Het rapport constateert dat veel landen erkennen dat alcohol een serieus probleem voor de volksgezondheid oplevert. Zij hebben vaak al stappen ondernomen om schadelijk alcoholgebruik terug te dringen, ten einde de lasten voor volksgezondheid en sociaal welzijn te verlichten, en om de slachtoffers te helpen.

De uitgevaardigde wetten en getroffen maatregelen zijn echter lang niet altijd effectief. Ook wordt handhaving van de getroffen maatregelen niet altijd belangrijk gevonden. Te weinig landen hebben volgens de WHO een beleid gebaseerd op bewezen effectieve maatregelen.

Sinds 1999, toen de WHO voor het eerst terugdringen van schadelijk alcoholgebruik aanbeval aan de aangesloten landen, hebben 34 landen één of andere vorm van preventiebeleid ingesteld. Met name de aanpak van dronken rijden is aangescherpt. Ook is de alcoholreclame in veel landen aangepakt. Bijvoorbeeld een verbod op gezondheidsclaims voor drank, verbod op reclame gericht op jongeren en dergelijke.

De WHO herhaalt nog eens wat zij ook al in het strategierapport van een jaar geleden schreef. De vier meest effectieve maatregelen om schade door alcoholgebruik terug te dringen zijn: invoeren of verhogen van accijnsheffing, beperken van de beschikbaarheid van alcohol, verhogen van de leeftijdsgrens voor het kopen van alcohol en invoeren van effectieve maatregelen ter preventie van dronken rijden.

Dingeman Korf

Hersensbeschadiging in de baarmoeder

Mensen realiseren zich nog te weinig hoe kwetsbaar het brein is bij het ongeboren kind. Aldus hersenspecialist prof. dr. D.F. Swaab. Zijn conclusie: onthouding van alcohol en tabak gedurende de gehele zwangerschap.

Vorig jaar oktober verscheen het boek "Wij zijn ons brein" van hersenspecialist Dick Swaab. De auteur was dertig jaar lang (tot 2006) directeur van het Nederlands Instituut voor Hersenonderzoek. Daarnaast hoogleraar neurobiologie aan de universiteit van Amsterdam. Sinds het uitkomen van zijn boek treedt hij regelmatig in de publiciteit als spreker.

Swaab ontdekte dat een deel van wat wij bij mensen waarnemen als gedrag, vastligt in anatomische verschillen in de hersenen. In de beginjaren van zijn onderzoek werd hij door sommigen verguisd omdat hij gepubliceerd had over verschillen in de hersenen tussen hetero- en homoseksuelen. Inmiddels heeft de gehele wetenschappelijke wereld erkend dat die verschillen er zijn.

In zijn lezingen keert hij zich tegen de opvatting dat alles te genezen is. Sommig gedrag ligt onveranderbaar vast in de hersenen. Soms zijn het aangeboren eigenschappen, maar soms ook eigenschappen die zijn vastgelegd tijdens de ontwikkeling van de hersenen. Je kunt de mensen niet de schuld geven van dergelijk vastgelegd gedrag, maar soms wel de ouders.

Swaab pleit voor uiterste voorzichtigheid met geneesmiddelen tijdens de zwangerschap. Nog te veel artsen blijven volgens hem automatisch een herhaalrecept schrijven als de patiënt zwanger raakt. En veel zwangeren doen nog veel te gemakkelijk een greep in hun medicijnkastje. Zwangeren zouden altijd eerst hun arts moeten raadplegen. En artsen zouden altijd moeten nagaan of het geneesmiddel kwaad kan, en zo ja in welke periode van de zwangerschap.

Over alcohol en tabak is Swaab kort: gewoon niet gebruiken. Zij kunnen een beschadiging veroorzaken, waardoor vertraagde hersenontwikkeling na de geboorte, geheugenzwakte, verlaagd IQ, onaangepast gedrag en ADHD kunnen ontstaan.

Volstrekt asociaal (2)

In het vorige nummer van dit blad berichtten wij over een kroegenoorlog in Midden-Limburg. In de hoop meer jongens naar hun café te lokken, bieden caféhouders daar gratis bier en wijn voor vrouwelijke klanten. Voordeel voor de jongens, want zij behoeven niet meer voor hun meisje te betalen.

Wij kwalificeerden het gedrag van die kroegbazen als volstrekt asociaal, en wezen er op dat hun argumenten niet steekhoudend waren. Toen wij ons bericht schreven, had GGD Noord-Limburg zijn ontstemming reeds laten blijken. Inmiddels is er van allerlei kanten afkeuring of bezwaar gemaakt, van gemeenteraad en Stap tot Horeca Nederland. Zelfs in eigen kring stuitte het gedrag van die kroegbazen dus op bezwaren.

GGD Noord-Limburg gaf in een interview te kennen dat de actie recht inging tegen een plan tegen alcoholmisbruik door jongeren. Dat had de GGD in samenwerking met gemeenten, politie en verslavingspreventie opgezet.

Woordvoester dr. A. van der Kar had ook een suggestie voor de kroegbazen: *"Ze kunnen beter jonge muzikanten op laten treden als ze klanten willen trekken"*. Een suggestie die voorkomt uit een constatering in een recent onderzoek naar de zuipketen. Daar werd geconstateerd dat de aantrekkelijkheid van de zuipketen voor jongeren niet alleen voortkomt uit de goedkope biertjes, maar ook uit het "onder elkaar" zijn en het "onze eigen muziek horen".

Een helendal zeer belachelijk soort smoes

Toen onze kinderen klein waren, was bovenstaande kreet uit het sprookje van Paulus de boskabouter de gangbare uitdrukking in ons huis, om aan te geven dat je de argumenten van de ander verwierp. De kreet schoot ons onmiddellijk te binnen toen wij lazen dat een dronken automobiliste de wind verantwoordelijk hield voor haar slingerende rijgedrag.

Het betrof een 59-jarige automobiliste die met haar auto in Drachten over de weg slingerde. In eerste instantie werd zij door personeel van een ambulance tot stoppen gedwongen. Dat haalde de politie erbij. De vrouw vertelde hen dat ze zo slingerde door de harde wind. Er stond inderdaad een harde wind. Maar andere automobilisten slingerden niet. Dus besloot de politie om de vrouw voor alle zekerheid te laten blazen.

De uitslag van de blaasstest bevestigde het vermoeden van de politie. De vrouw blies 825 microgram per liter, wat overeenkomt met 0,71 promille. Duidelijk flink boven de strafbaarheids grens van 0,5 promille (580 microgram). Dus kreeg zij een rijverbod.

De eerste industrie in Zuid-Soedan : een brouwerij

Onlangs stemde de bevolking van Zuid-Soedan voor onafhankelijkheid. Een zeer arm en sterk onderontwikkeld land. Het land kent slechts één echte fabriek. Dat is een brouwerij! Gesticht ruim twee jaar geleden door het grootste Zuidafrikaanse bierconcern.

De brouwerij staat aan de Zuidelijke stadsrand van de stad Juba. Er werken circa 280 Zuidsoedanezen en 11 buitenlanders. De laatsten vooral voor de opleiding van personeel. Per dag produceert het bedrijf 150.000 flessen bier van een halve liter. De benodigde hop wordt uit de EU geïmporteerd.

Nu het land onafhankelijk is geworden, is meteen besloten om de

capaciteit van de brouwerij met 50% te verhogen. Een uiterst bedenkelijke ontwikkeling, want het land kent geen enkele wet die de macht van de alcoholproducenten en alcoholverkopers aan banden legt, en evenmin hulpverlening voor verslaafden.

De grote bierconcerns kennen geen morele remmingen. Nu moet dit land een netwerk voor verslaafdenzorg gaan opbouwen. Maar wie moet dat betalen? Het zou wijs beleid zijn als de nieuw te vormen regering meteen besluit om de kosten van de verslavingszorg via accijnsheffing aan de brouwerij op te leggen.

Rijontzegging regelmatig genegeerd

Jaarlijks legt de Nederlandse rechter aan ca. 16.000 personen een rijontzegging voor een aantal maanden op. Dat resulteert erin dat op elk moment in ons land gemiddeld 9.000 personen niet mogen rijden. Dat is bijna 1 promille van het aantal bezitters van een rijbewijs. Het overgrote deel van hen heeft de rijontzegging opgelegd gekregen wegens hetzij dronken rijden, hetzij grove snelheidsovertreding.

Elk jaar houdt de politie 1200 chauffeurs aan die blijken te rijden tijdens een periode van ontzegging. Op 16.000 ontzeggingen per jaar dus een behoorlijk percentage. Een groot deel van de overtreders wordt betrapt bij algemene verkeerscontroles. Daarnaast ook bij technische controles (naar aanleiding van verlichting of uiterlijk voertuig, of ouderdom kenteken). En tenslotte

nog een deel wegens herhaling van het delict waarvoor zij de ontzegging hadden gekregen.

Een recente enquête geeft trouwens een groter aantal overtreders van de rijontzegging aan. Van de onder-vraagde bestuurders die ooit een rijontzegging opgelegd hadden gekregen, gaf 12 procent toe tijdens die ontzegging toch tenminste eenmaal te hebben gereden.

Gemiddeld zijn er ongeveer 650.000 automobilisten op de weg. De SWOV concludeert daaruit en uit het geringe aandeel recidive bij de aangehouden overtreders van de ontzegging, dat het totale aantal te besparen ongevallen door effectiever handhaven van de rijverboden nooit veel groter dan 1 promille kan zijn.

Aandeel alcohol bij kanker neemt toe

KANKER : LAGER RISICO, MEER STERFGEVALLEN

De kans om door kanker te overlijden daalt in ons land. Door de bevolkingsgroei en de vergrijzing neemt het totale aantal sterfgevallen nog wel toe. De leeftijdsgroepen met het hoogste risico, maken namelijk een steeds groter deel van de bevolking uit.

Sinds 2008 sterven er in Nederland meer mensen aan kanker dan aan hart- en vaatziekten. In 2010 zijn in Nederland ruim 42.000 mensen overleden aan kanker. De ziekte is daarmee verantwoordelijk voor bijna éénderde van de totale sterfte. Nederland staat naar sterfte aan kanker internationaal gezien op de twaalfde plaats, Denemarken op de eerste plaats.

De sterfte aan kanker is verdeeld onder een zeer groot aantal verschillende vormen van kanker. Veruit de grootste sterfte wordt veroorzaakt door longkanker, ruim tienduizend sterfgevallen in 2010.

Zowel bij mannen als bij vrouwen staat longkanker op de eerste plaats. Door de afname van het roken bij mannen sinds midden jaren tachtig, begint de sterfte aan longkanker onder mannen nu flink te dalen. Bij vrouwen stijgt de sterfte aan longkanker nog enigszins,

omdat het roken door vrouwen eerst nog toenam.

Bij vrouwen komt borstkanker op de tweede plaats, en darmkanker op de derde. Bij mannen staat darmkanker op de tweede plaats en prostaatkanker (typische ouderdomskanker) op de derde.

De sterkste daling gedurende de afgelopen twintig jaar wordt vertoond door maagkanker. Deze vorm van kanker staat nu op de achtste plaats. De sterkste toename vertoont huidkanker, vroeger in ons land zeldzaam, nu op de elfde plaats. Ook de sterfte aan kanker van de alvleesklier neemt toe, nu op de zesde plaats.

Alcohol wordt steeds belangrijker, tabak steeds minder belangrijk als oorzaak van kanker. Alcohol levert een aandeel aan borstkanker, darmkanker, kanker van de alvleesklier, slokdarmkanker (zevende) en maagkanker.

Hersenen jeugd opgeofferd aan commercie

AANSCHERPING ALCOHOLBELEID MINIMAAL

Het kabinet wil het alcoholgebruik onder jongeren strenger aanpakken. Het zet daarbij in op betere handhaving van de leeftijdsgrenzen. Aldus een nota van wijziging van het wetsvoorstel Drank- en Horecawet. De wijziging beoogt enerzijds een uitbreiding van het aantal plaatsen waar jongeren strafbaar zijn, maar verwijst anderzijds verhoging van de leeftijdsgrens definitief naar de prullenbak.

In het oorspronkelijke wetsvoorstel, waarover overeenstemming was bereikt, waren jongeren beneden 16 jaar strafbaar wanneer zij op de openbare weg in het bezit van drank waren. Uiteraard valt onder "bezit van drank" ook het gebruik van alcohol.

De op 11 februari 2011 gepubliceerde nota van wijziging breidt de "openbare weg" uit tot "voor publiek toegankelijke plaatsen". In het persbericht van het ministerie worden als voorbeelden van dergelijke publiekelijk toegankelijke plaatsen met name genoemd: stationshallen, overdekte winkelcentra, warenhuizen en cafés. Dat lijkt een hele uitbreiding, maar in de meeste van die plaatsen is het drinken van alcohol nu al verboden. De uitbreiding zit dus alleen in het woord bezit.

Voor cafés is die uitbreiding juridisch gezien een wassen neus. In cafés wordt alcohol verstrekt voor consumptie ter plaatse. Niemand koopt er een hele fles om in zijn boodschappentas mee naar huis te nemen. Het gaat dus om drank in glazen. Maar een glas drank dat vóór een minderjarige op tafel staat, is dat ook in zijn bezit? Het kan net zo goed van zijn buurman of buurvrouw zijn. Als die meerderjarig is en er komt controle, dan lijkt de kans groot dat die zal roepen dat het glas van hem of haar is. Pas als de minderjarige op heterdaad betrapt wordt bij het drinken, is er juridisch een bewijs.

In stationshallen en in de meeste overdekte winkelcentra en warenhuizen is het drinken van alcohol nu al verboden. Er zal daarom voornamelijk drank gekocht worden voor gebruik elders. Volgens het oorspronkelijke wetsvoorstel moest de politie wachten met verbaliseren tot de minderjarige koper de betreffende ruimte verliet en de straat opging. Volgens het wijzigingsvoorstel kan de politie voortaan ook binnen reeds verbaliserend optreden. Die wijziging kunnen wij niet anders dan minimaal noemen. De schreeuwerige krantenkoppen als zou de drinkende jeugd strenger aangepakt gaan worden, zijn muggen opgeblazen tot het formaat van olifanten.

Tegenover bovengenoemde minimale aanscherping van het alcoholbeleid, staat ook een afzwakking. Het "experimenterartikel" uit het oorspronkelijke wetsvoorstel wordt geschrapt. Dat artikel gaf gemeenten de mogelijkheid om binnen de gemeentegrenzen de leeftijdsgrens voor bier en wijn (16 jaar) te verhogen tot de grens voor sterke drank (18 jaar). Een dergelijk experiment heeft vóór- en nádelen.

Een **nadeel** is het feit dat het "alcoholtoerisme" uitlokt: zestien- en

zeventienjarigen die op hun brommertjes naar een naburige gemeente trekken waar zij nog wel hun biertje kunnen kopen. In de gemeente waar zij gaan drinken vergroten zij de overlast. En als zij aangeschoten terug rijden, is dat slecht voor de verkeersveiligheid. Een krat bier achterop de brommer mee naar huis nemen, brengt het risico mee dat zij bij binnenkomst in hun eigen, "strengere" gemeente ineens strafbaar zijn, een proces-verbaal krijgen en hun krat met inhoud kwijt raken.

Een **voordeel** van het experimenterartikel ligt in het feit dat wanneer een aantal aaneengesloten gemeenten ertoe besluit, waardoor het alcoholtoerisme relatief minder is, er waardevolle ervaring wordt opgedaan met het stellen van één leeftijdsgrens bij 18 jaar. Wordt er dan minder gedronken door de 16- en 17-jarigen (en al helemaal door de groep beneden de zestien)? Is er dan minder overlast,

WIE JONG TEVEEL DRINKT
LOOPT GROOT RISICO DAAR
ZIJN HELE LEVEN LAST
VAN TE BLIJVEN HOUDEN

Carnaval vaak aanleiding tot eerste drankje

Het Trimbos Instituut en Stivoro hebben afgelopen februari samen met de regionale gezondheidsinstellingen ouders opgeroepen om met hun kinderen af te spreken om niet aan alcohol en sigaretten te beginnen tijdens het carnaval.

Zowel alcohol als nicotine zijn gevaarlijker voor de hersenen van opgroeiende kinderen dan voor de hersenen van volwassenen. Dat extra risico wordt kleiner met het vorderen van de leeftijd. Omstreeks het 22-ste levensjaar wordt het risiconiveau van volwassenen bereikt.

De meest gebruikelijke momenten waarop kinderen hun eerste glas alcohol drinken of hun eerste sigaret roken zijn carnaval, feestdagen en zomervakantie. Op feestdagen gebeurt het vaak in tegenwoordigheid van ouders, bij carnaval en zomervakantie vaak zonder dat de ouders er van weten. Carnaval en alcohol zijn traditioneel sterk met elkaar verbonden. Bovendien is de sociale controle er laag en de sfeer losjes.

Samen met regionale GGD's en CAD's hebben Trimbos en Stivoro

vandalisme, geweldpleging, enz.?

Als de zo opgedane ervaring positief is, vormt dat een belangrijk argument voor landelijke invoering van één leeftijdsgrens bij 18 jaar. Een systeem met twee leeftijdsgrenzen is verwarrend, lastiger te handhaven, en uit medisch oogpunt onverdedigbaar. Alcohol blijft alcohol, in welke vorm hij ook gedronken wordt.

De huidige regering wil niet tornen aan de bestaande leeftijdsgrenzen. In het officiële persbericht lezen wij: "Het kabinet vindt dat de huidige leeftijdsgrenzen eerst beter gehandhaafd en nageleefd moeten worden. Volstreekte helderheid over de leeftijdsgrens is dan belangrijk". Een argument van niks. Eén leeftijdsgrens is veel helderder dan twee, gemakkelijker uit te leggen en gemakkelijker te handhaven. De huidige regering is er als de dood voor om de alcoholbranche een stuk omzet te doen verliezen. Tot schade voor de volksgezondheid, en zelfs voor de economie. Want de alcoholische hersenbeschadiging blijft voortwoekeren.

dit jaar in de laatste week van de carnavalsperiode actie gevoerd. Er zijn posters op aanplakborden en op bussen verschenen, en regionale TV- en radiostations hebben de boodschap uitgedragen.

"Het moment waarop een kind het eerste glas drinkt, is vaak de start van een patroon van vaker en steeds meer drinken" aldus het Trimbos Instituut. Gemiddeld is een kind na dat eerste glas binnen anderhalf jaar voor het eerst dronken. Daarna wordt matigen of stoppen met drinken steeds moeilijker. Voor het roken geldt iets soortgelijks. Op 15-jarige leeftijd heeft 31 procent van de jongeren de afgelopen maand gerookt en heeft 60 procent van hen alcohol gedronken. Hoe langer het eerste gebruik wordt uitgesteld, hoe kleiner de kans dat iemand verslaafd raakt.

Ouders kunnen hun kind helpen weerbaar te zijn tegen druk uit de omgeving om te gaan drinken of roken. Dat kunnen zij door voorafgaand aan carnaval of vakantie met hun kind te praten en duidelijk afspraken te maken over drinken en roken.

Rood-licht boetes niet te hoog

Volgens de politiebonden ACP en ANVP hebben veel agenten moeite met de verkeersboetes die zij moeten uitdelen. In vergelijking met straffen voor andere misdrijven vinden de agenten die boetes te hoog.

Sinds 1 januari zijn de verkeersboetes met 15 procent verhoogd. Een algemene verhoging voor al die boetes. Andere boetes zijn niet verhoogd. De politiebonden vinden dat daardoor de verhoudingen zoek raken. Het valt moeilijk uit te leggen vinden zij, dat iemand die door rood licht rijdt veel meer moet betalen dan iemand die een winkeldiefstal pleegt.

In zijn algemeenheid is het natuurlijk waar dat de verhoudingen scheef getrokken worden als je de ene categorie boetes wel verhoogt, en de andere categorie niet. De vergelijking van door rood rijden met winkeldiefstal gaat echter niet op. Winkeldiefstal

veroorzaakt alleen financiële schade. Wanneer die schade klein is, kan ook de boete laag uitvallen

Door rood rijden kan naast financiële schade, ook letselschade veroorzaken. Iemand die door rood rijdt, neemt het risico dat hij mede-weggebruikers lichamelijk letsel toebrengt, ja zelfs kan doden. Het valt ons inziens gemakkelijk uit te leggen dat de straf daarvoor hoger is en ook hoger behoort te zijn dan voor winkeldiefstal, en zeker hoger dan voor kleine diefstalletjes.

Bij de discussie is het feit onvermeld gebleven dat onder degenen die door rood rijden, het aandeel drank- en drugsrijders hoger is dan het gemiddelde in het verkeer. Meer aanhouding ter plaatse en minder foto + boete achteraf, in combinatie met verplichte alcohol- en drugscontrole bij een dergelijke aanhouding, zouden ons inziens bijdragen aan het veiliger maken van het verkeer.

ALCOHOLSLOT OP EIGEN INITIATIEF

Enkele tientallen Nederlandse automobilisten hebben om niet opnieuw dronken aan het verkeer deel te nemen, min of meer vrijwillig een "alcoholslot" in hun auto laten monteren. Aldus een woordvoerder van Dräger, de producent van het alcoholslot.

In het vorige nummer van dit blad berichtten wij dat in mei de eerste drankrijders van een "alcoholslot" in hun auto voorzien zouden worden. Het slot blokkeert het startmechanisme van de auto als de bestuurder teveel alcohol heeft gedronken. Dit betreft een verplicht slot voor personen die meer dan eenmaal betrapt zijn op het rijden onder de invloed, danwel op rijden met meer dan 1,3 promille.

Die automobilisten die in mei op de Nederlandse wegen zullen verschijnen met een alcoholslot in hun auto, zijn echter niet de eersten. Naderhand is bekend geworden dat enkele tientallen automobilisten al met een dergelijk slot rondrijden. Soms is dat slot gemonteerd op eigen initiatief van de bestuurder, al dan niet op aandringen van partner of werkgever, soms door de werkgever verplicht gesteld in een auto die eigendom van het bedrijf is.

Het besluit van de minister van verkeer tot invoering van het alcoholslot, heeft overigens tot kritiek en vragen van de Tweede Kamer geleid. De kamerleden willen weten of er kans op fraude is, dat wil zeggen of het systeem omzeild kan worden. Kamerlid Bashir ziet meer in onderzoek door een psychiater naar eventuele veerslaving aan alcohol. Volgens hem moet je mensen met een alcoholverslaving helemaal niet toelaten in het verkeer. Ook de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie noemt verkeersdeelname door alcoholverslaafden onverantwoord.

Begunstigersdag 2011

Ook dit jaar organiseert Stichting ANGOB weer een begunstigersdag. Enerzijds een dag waarop het bestuur veel begunstigers hoopt te ontmoeten, anderzijds ook een ontmoetingsdag voor de begunstigers onderling. Als voorlopige datum is zaterdag 10 september gepland. Deelname aan de dag is gratis.

Het programma zal in grote lijnen gelijk zijn aan dat van vorige keren. 's Morgens wordt u bijgepraat door de voorzitter over het voorbije jaar en de nabije toekomst op alcoholgebied, en zal er een beknopt jaarverslag uitgereikt worden. 's Middags is er een informatief programma met een spreker van buiten. Tussen de ochtend en de middag wordt een broodmaaltijd aangeboden. Als u een suggestie heeft voor een spreker, kunt u die per e-mail, telefonisch of schriftelijk tot 15 april indienen bij de secretaris (tel. 072-5335192)

En dit...

. . . . waren verkeersdeelnemers die de strafbaarheids grens voor alcohol in hun bloed volledig aan hun laars laptten. Het leek wel een wedstrijd wie met de meeste alcohol nog kon rijden. En dat alles binnen enkele weken begin dit jaar.

Bij Culemborg werd op de provinciale weg een 35-jarige automobilist aangehouden met vijfmaal de maximaal toegestane hoeveelheid alcohol in zijn bloed. Het gebeurde in een zaterdagnacht. Zijn 2,5 promille werd overtroffen door een 25-jarige IJmuidenaar die op een maandagmiddag bij Velsen-Zuid uit het verkeer werd gehaald, en maar liefst 2,8 promille alcohol in zijn bloed had. Een 43-jarige Hagenaar kwam daar nog boven, met 2,9 promille. Bijna zesmaal het wettelijk maximum!

Sommigen wagen zich zelfs op een tweewieler met levensgevaarlijk hoge promillages. Zo werd midden januari een 26-jarige slingerende scootrijder uit Hoogezand, uit het verkeer gehaald met 2,3 promille alcohol in zijn bloed. Je vraagt je af hoe hij het klaarspeelde om niet om te vallen.

Zulke zwaar beschonken personen zullen je maar tegemoet komen rijden

* * *

. . . . was een geval van zware mishandeling door een dronkeman.

Het gebeurde in Wolveg, en de dader was een zwaar beschonken 51-jarige inwoner van die plaats. De man sloeg wild om zich heen toen een agent met een vrouwelijke collega hem probeerden in te rekenen. Toen hij de agente verwondde door een ketting

tegen haar hoofd te zwiepen, riep haar collega assistentie in. Die was snel ter plaatse en gezamenlijk sloegen zij de man in de boeien.

De agente moest enkele dagen thuis blijven om wonden aan hoofd en handen te laten helen. Zij heeft inmiddels aangifte gedaan van poging tot doodslag

* * *

. . . . leek een recordpoging rijbewijs kwijttraken.

Het gebeurde zoals zo vaak in de nacht van zaterdag op zondag, en betrof een 22-jarige inwoner van Vianen. Een mede-weggebruiker vond de rijstijl van de man nogal verdacht en waarschuwde telefonisch de politie. Die kreeg de man in het vizier en hield hem staande langs de A-2 ter hoogte van van Bruchem.

De automobilist bleek alcomobilist en beginnend bestuurder. Sinds hij ruim acht maanden eerder zijn rijbewijs had gehaald, was het al de vierde keer dat hij betrapt werd op rijden onder invloed. Bij de derde keer was hij veroordeeld tot het volgen van de EMA-cursus.

Nu krijgt hij een psychologisch onderzoek naar zijn geschiktheid voor deelname aan het verkeer. Als dat negatief uitpakt moet hij opnieuw rijexamen doen

* * *

. . . . was een geval van alcoholisch vandalisme.

Ook dit gebeurde in een nacht van zaterdag op zondag, en wel in Assen. De laatste gasten verlieten het café, en de portier hield nieuwe gasten buiten.

Een 28-jarige inwoner van Assen was het daar niet mee eens en ontstak in woede. In zijn woede sloeg hij een ruit kapot. Daarop namen de eigenaar en de portier de man in bewaring en droegen hem over aan de inmiddels gearriveerde politie

Albert Kornelis Mulder

Te Oosterwolde overleed op 18 januari 2011 Albert Mulder. Hij bereikte de leeftijd van 89 jaar. De begrafenis vond plaats op 22 januari te Makkinga.

Albert was zowel in Friesland als landelijk binnen de ANGOB een geziene en gerespecteerde persoonlijkheid. Landelijk kenden we hem vooral als afgevaardigde van de afdeling Makkinga-Elsloo. Wanneer hij op een vergadering het woord vroeg, dan maakte hij op zijn typerende, bedachtzame en goed geformuleerde wijze een opvatting kenbaar die tot dan toe buiten het gezichtsveld was gebleven. Hij had een brede blik, staarde zich niet blind op een detail maar bleef altijd een groter geheel zien. Er werd dan ook goed geluisterd wanneer hij wat te zeggen had.

Ook schriftelijk had hij wel eens wat te zeggen of te vragen. Ook dat goed geformuleerd en zorgvuldig (dus goed leesbaar) met de hand geschreven. Wij bewaren aan Albert de meest plezierige en dankbare herinneringen.

Wij wensen de nabestaanden sterkte bij dit verlies.

IN MEMORIAM

Gré Levi-Pots

*Zwaar waren de dagen
En lang duurde de nacht,
Je wilde hier niet weg,
Je wilde bij ons zijn.
Voor jou is de strijd nu gestreden,
Maar in ons hart bewaren wij het verleden*

Op 31 januari 2011 overleed te Zaandam op 78-jarige leeftijd na een zorgzaam leven Gré Levi-Pots. Geboren in Groningen was zij in de ANGOB zowel in de Zaanstreek als op het Spoek een bekende persoonlijkheid geworden. Haar steun maakte het haar man Bob mogelijk om zijn werk voor het brochurendepot en voor het Spoek uit te voeren.

Bij de crematie op 4 februari haalden vele sprekers herinneringen op aan een sociale, blijmoedige, creatieve en muzikale vrouw. Zo zal zij ook in onze herinnering blijven voortleven.

RP

Alcoholvrij zeilkamp

Stichting VOOR organiseert komende zomer weer een alcoholvrij jongeren zeilkamp in Friesland. Het is een zwerfkamp, iedere ochtend wordt een ander dorpje aangedaan voor de boodschappen en andere gewenste zaken.

Het kamp wordt gehouden van 16 tot en met 23 juli, en is bedoeld voor de leeftijdsgroep van 15 tot 25 jaar. De deelnameprijs bedraagt € 215,-

Nadere inlichtingen telefonisch 06-51 76 23 04 of op de website stichtingvoor.nl. Aanmelden op ditzelfde nummer of bij info@stichtingvoor.nl

VERSLAG NIEUWJAARSBIJEENKOMST 2011

Het bezoek aan de nieuwjaarsbijeenkomst van Stichting ANGOB overtrof dit jaar de verwachtingen. Er moesten stoelen bijgeplaatst worden voor de laat arriverenden. Was de grote opkomst een gevolg van het feit dat de weersomstandigheden een stuk beter waren dan vorig jaar? De datum van 16 januari viel net midden in een dooiperiode. Of lag de oorzaak van de grote opkomst in het aangekondigde optreden van zanger/cabaretier Rob van de Meeberg? We weten het niet, maar het feit lag er dat de kantine van het Spoek overvol was.

Uiteraard was het voor Rob van de Meeberg een plezierige bijkomstigheid dat er zoveel publiek was bij zijn optreden. Zijn optreden bestond deels uit liedjes, met als eerste een heel oud, en tegenwoordig nog maar weinig bekend liedje van Koos Speenhof over alcoholellende. Verder meer bekende liedjes uit de oude doos zoals "weet je nog wel oudje", gevoelig en overtuigend door hem gebracht.

Daarnaast deed hij enkele imitaties van grote conferenciers uit het verleden. Hoogtepunt hiervan was wel de imitatie van Wim Kan. Alles klopte daarbij: de woordkeus, de manier van staan en bewegen, de tekst en de intonatie. Ook andere conferenciers werden zeer herkenbaar door hem geïmiteerd, zoals onder andere Toon Hermans.

De rest van het programma volgde de opzet van voorgaande jaren. Een woord van welkom door campingbeheerster Bea Holmer. Zij wenste de aanwezigen een gelukkig nieuwjaar, en de kampeers onder hen een goed kampeerseizoen.

Namens de Bestuurscommissie camping spraak dit jaar Frans Jongejan. Voorzitter Wil Matla vertoefde op dat moment in Indonesië en kon dus niet naar de Nieuwjaarsbijeenkomst komen. Frans Jongejan viel voor hem in. Hij gaf een overzicht van de belangrijkste zaken voor het Spoek in het afgelopen jaar. Van de veranderingen en verbeteringen is wel het meest zichtbaar voor kampeers en incidentele bezoekers de renovatie van het speeltuintje voor de kleine kinderen. Daarbij twee nieuwe, eigentijdse speeltoestellen, mede mogelijk gemaakt door een subsidie van Stg. SAB. Daarnaast zijn er veel opknap- en onderhoudswerkzaamheden verricht. In 2011 wordt daarmee doorgegaan.

Namens de overkoepelende Stg. ANGOB sprak voorzitter Dingeman Korf. Hij was over het jaar 2010 noch tevreden noch ontevreden. Er waren enkele kleine succesjes, maar een groot succes was uitgebleven. Enkele van onze persberichten behaalden op bescheiden schaal de publiciteit. Maar wij hadden vaker en uitgebreider aandacht voor onze mening willen hebben. Wij kwamen met een nieuwe folder over alcoholvrije leefstijl. Concrete resultaten heeft die nog niet opgeleverd.

Bij de aanpak van de alcoholproblemen in de samenleving door de overheid zijn geen echte successen geboekt in 2010. Alcohol op straat bij jongeren beneden 16 jaar werd strafbaar gesteld, de straf voor alcohol in het verkeer werd verzaamd. Maar alcohol bleef gemakkelijk verkrijgbaar voor jongeren zodat het comazuipen niet afnam. Tal van voor de hand liggende maatregelen werden niet genomen omdat de alcoholbranche zich ertegen verzette. Alles overziende moet de eindconclusie luiden dat vier kabinetten Balkenende geen vorderingen hebben gemaakt bij het terugdringen van de alcoholproblemen in ons land. De nieuwe regering heeft nog geen enkel signaal afgegeven dat zij het in dit opzicht beter zal doen.

Rest nog te vermelden dat de consumptieve verzorging van de nieuwjaarsbijeenkomst weer prima was, van de koffie en thee bij de aankomst via de erwtensoep in de pauze tot het drankje aan het einde.

Gedeelte van het vernieuwde speeltuintje op het Spoek

Verschijning G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 13 mei gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 26 april bij de redacteur.

Aantal coffeeshops blijft afnemen

In tien jaar tijd is het aantal coffeeshops in ons land met circa 20 procent gedaald. Aldus een november vorig jaar verschenen rapport van onderzoeksbureau Intraval. De dalende tendens die enkele jaren geleden in Amsterdam al werd gesignaleerd, blijkt een landelijk en permanent verschijnsel.

Voor het verdwijnen van coffeeshops bestaan verschillende redenen. Soms zijn dat redenen die een economische achtergrond hebben, soms regulerende (overheids)maatregelen.

In de jaren dat de tolerantie ten aanzien van coffeeshops toenam, begonnen veel amateurs een coffeeshop. Soms waren dat kroegbazen die de "wiet" erbij namen. Toen er een verbod kwam op de verkoop van alcohol en cannabis in dezelfde zaak, kwamen die kroegbazen voor de keus te staan. De meesten van hen kozen voor alcohol.

Daarnaast zijn er veel coffeeshops van overheidswege gesloten omdat zij te dicht bij scholen lagen. De minimum afstand was eerst een zaak van gemeentebestuur. In 2008 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de minister van Justitie afgesproken dat alle gemeenten in 2011 voor de afstand van een coffeeshop tot een school een minimum van 250 meter zouden hanteren. Dat betekende dat er op dat moment nog ca. 100 coffeeshops gesloten of verhuisd zouden moeten worden. Ook het veroorzaken van overlast en het niet-naleven van de leeftijdsgrenzen hebben geleid tot sluitingen van coffeeshops.

De afname van het aantal coffeeshops is ongelijk verdeeld over de verschillende delen van ons land. Tegenover een landelijk gemiddelde van circa 20 procent daling (= 180 zaken) staat een daling in de drie Noordelijke provincies van slechts iets meer dan 10 procent. Van de 60 shops in 1999 zijn er daar nu nog 53 open. Die geringere daling in het Noorden is verklaarbaar omdat er daar vanaf het begin al betrekkelijk weinig waren. In de grensstreken en in de randstad liggen de shops veel dicht op elkaar. Nu er steeds meer maatregelen tegen het drugstoerisme worden genomen, mag voor de nabije toekomst verwacht worden dat vooral in de grensstreken het aantal coffeeshops verder zal afnemen.

Alcohol verstoort slaap vrouwen sterker

Alcohol verkort de duur van de slaap. Dat effect is, bij een gelijk promillage alcohol in het bloed, bij vrouwen sterker dan bij mannen. Aldus de uitkomst van een Amerikaans onderzoek van beperkte omvang.

Zwitsers onderzoek heeft enkele jaren geleden aangetoond dat alcohol weliswaar het inslapen bevordert, doch het doorslapen tegengaat. Wij berichtten daarover in dit blad juli 2009. De verklaring van het verschijnsel ligt in het feit dat alcohol enerzijds slaperiger maakt, maar anderzijds onrust veroorzaakt. Daarnaast zijn bijverschijnselen van alcoholgebruik, zoals een toegenomen urineproductie, luider snurken, ademhalingsonderbrekingen en soms zelfs nachtmerries, niet bevorderlijk voor een goede nachtrust.

Ook is enkele jaren geleden geconstateerd dat bij gelijk alcoholpromillage vrouwen sterkere effecten op de werking van hersenen en zenuwstelsel onder-

vinden dan mannen. Wetenschappers van het medisch slaaplaboratorium in Boston (VS) vroegen zich op grond van het voorgaande af of de slaapverstoring van alcohol ook verschil zou maken tussen mannen en vrouwen.

De Amerikaanse onderzoekers deden een experiment met 93 gezonde, jonge vrijwilligers, 59 vrouwen en 34 mannen. De proefpersonen kregen de ene keer drie à vier glazen alcoholhoudende drank en de andere keer even zoveel alcoholvrije drank. De drankjes waren van extra geur- en smaakstoffen voorzien zodat niet meer te proeven viel waar alcohol in zat en waarin niet.

Het bleek dat de vrouwen bij gelijk alcoholpromillage slechter sliepen dan de mannen. De gemiddelde duur van hun slaap was 19 minuten korter dan die van de mannen. Ook was hun slaap een stuk onrustiger, vooral in de tweede helft van de nacht. Alle proefpersonen sliepen na alcoholgebruik korter en slechter dan zonder alcohol.

IN TWINTIG ZIEKENHUIZEN GEEN OPVANG VOOR JONGE COMAZUIPERS

In twintig ziekenhuizen in ons land is niets geregeld voor jongeren die met een alcoholvergiftiging worden binnengebracht. Goede nazorg voor die jongeren is bewijsbaar effectief. Ontbreken ervan betekent dus een gemiste kans voor rehabilitatie.

Er zijn in ons land nu vier alcoholpoli's voor jongeren die zich een alcoholvergiftiging hebben gedronken. Die zijn in Delft, Eindhoven, Hoorn en Leeuwarden. Daar worden de betreffende jongeren niet alleen lichamelijk behandeld, maar krijgen ze ook voorlichting en psychologische nazorg.

In 2007 startten kinderarts dr. N. van der Lely en kinderpsychologe dra. M. de Visser de eerste alcoholpoli van ons land speciaal voor jongeren. Dat was in het Reinier de Graaf Ziekenhuis in Delft. Inmiddels hebben drie ziekenhuizen het Delftse voorbeeld gevolgd.

Van der Lely en De Visser ontwikkelden een nazorgprotocol dat nu al effectief is gebleken. Van de kinderen onder de zestien die in één van de vier alcoholpoli's opgenomen zijn geweest, blijkt zestig procent na een half jaar helemaal niet meer te drinken, en nog eens twintig procent niet meer aan comazuipen te doen.

Dat succes heeft de belangstelling gewekt van een twintigtal andere ziekenhuizen die regelmatig met jonge comazuipers geconfronteerd worden. Nu kunnen die hen alleen de op volwassenen gerichte lichamelijke hulpverlening bieden. Dat is half werk. Temeer daar bij ruim veertig procent van de comazuipers sprake is van achterliggende psychologische problemen. Psychologe De Visser daarover: "Als je niet ingrijpt, dan worden zij de zorgverslinders van de toekomst".

De vraag is alleen wie gaat die twintig nieuwe alcoholpoli's betalen?

In december 2010 besloot minister Schippers van Volksgezondheid de tijdelijke subsidie aan de vier bestaande alcoholpoli's met een jaar te verlengen. Die kunnen dan het nazorgprotocol verbeteren en beschikbaar stellen aan andere ziekenhuizen. De minister is echter niet van plan zo'n netwerk van nog eens twintig alcoholpoli's te financieren.

De ziekenhuizen die een alcoholpoli willen starten, zullen dus zelf de financiering moeten regelen. Het is de vraag of de zorgverzekeraars bereid zijn om de kosten te dragen voor het starten van extra alcoholpoli's. Of er sponsors gevonden kunnen worden is nog meer twijfelachtig. Ons inziens zou financiering door middel van een extra belasting op drank overwogen kunnen worden.

In 2009 belandden 500 jongeren onder de 18 jaar met een alcoholvergiftiging op de spoedafdeling van een ziekenhuis. De cijfers over 2010 zijn nog niet compleet, maar het aantal zal rond de 700 liggen. Er is dus sprake van een verontrustende toename. Maar anderzijds betekent verdeling van dat aantal over 24 ziekenhuizen krap dertig gevallen per ziekenhuis, ofwel iets meer dan één geval per twee weken. Daarvoor kun je niet een hele afdeling opzetten. Er zal dus een beperkt aantal ziekenhuizen, elk voor een vrij grote regio, de specialisatie kinderalcoholisme kunnen aanbieden.

Dingeman Korf